

SYSTEM SZKOLENIA NA STOPIEŃ STERNIKA LODOWEGO PZZ

§ 1

Ustala się następujący stopień żeglarstwa lodowego będący certyfikatem kompetencji Polskiego Związku Żeglarskiego – sternik lodowy.

§ 2

1. Stopień sternika lodowego potwierdza umiejętności prowadzenia ślizgów lodowych.
2. Zaleca się aby osoby, które nie ukończyły 16 roku życia prowadziły ślizgi lodowe pod nadzorem. Osoba prowadząca nadzór musi być pełnoletnia i posiadać stopień sternika lodowego.

§ 3

Warunkiem uzyskania stopnia sternika lodowego jest:

- a) ukończenie 12 roku życia,
- b) odbycie kursu szkoleniowego,
- c) zdanie z wynikiem pozytywnym egzaminu końcowego,
- d) wniesieniem opłaty za patent.

§ 4

Program szkolenia na stopień sternika lodowego, instrukcja w sprawie przeprowadzenia egzaminu, wytyczne egzaminacyjne oraz wzór patentu stanowią załączniki do niniejszego regulaminu.

§ 5

Patenty lodowe wydane dotychczas zachowują swoją ważność w zakresie posiadanych kompetencji.

§ 6

Uchwała Prezydium ZG PZZ w sprawie programów szkolenia oraz wymagań egzaminacyjnych na stopnie żeglarstwa lodowego z dnia 24 stycznia 1986 r. utraciła moc z dniem 30 listopada 2005 r.

§ 7

Niniejszy System wchodzi w życie z dniem 10 grudnia 2007 r.

PROGRAM SZKOLENIA NA STOPIEŃ STERNIKA LODOWEGO PZŻ

Celem szkolenia na (dobrowolny certyfikat) stopień sternika lodowego jest przygotowanie kandydata do samodzielnego i bezpiecznego prowadzenia ślizgów lodowych wszelkiego rodzaju w stopniu pozwalającym zarówno na amatorską bezpieczną samodzielną żeglugę jak i pod nadzorem instruktora w czasie treningów i lodowych zawodów sportowych.

WIEDZA TEORETYCZNA

1. Wiadomości ogólne w zakresie żeglarstwa lodowego:
  - 1) ważniejsze daty z historii żeglarstwa lodowego i lokalizacja sportowych ośrodków żeglarstwa lodowego w Polsce i Europie oraz występujące w tych ośrodkach warunki nawigacyjne w sezonie lodowym,
  - 2) zachowania się sternika ślizgu lodowego w czasie zawodów (zasady fair play oraz etykieta żeglarstwa lodowego),
  - 3) dbałość o wygląd zewnętrzny sternika i ślizgu.

2. Wiadomości o ślizgach lodowych i teorii żeglugi na ślizgu lodowym:
  - 1) zasady budowy oraz nazwy części ślizgu oraz jego drzewc (części kadłuba, osprzętu i ożaglowania ślizgu lodowego, olinowania, ożaglowania, urządzeń sterowych i okuć),
  - 2) podstawowe rodzaje ślizgów lodowych oraz charakterystyki klas ślizgów lodowych używanych w Polsce i Europie,
  - 3) ogólne zasady pomiaru konstrukcji ślizgu oraz jego wytrzymałości,
  - 4) różnice w teorii żeglowania i manewrowania na ślizgach z płożą sterową z przodu i z tyłu,
  - 5) teoria żeglugi na ślizgu:
    - a) wiatr rzeczywisty i pozorny,
    - b) kursy względem wiatru, ustawienia żagla, sił działających na ślizg w czasie ruchu,
    - c) stateczność ślizgu lodowego i działanie sił prostujących,
    - d) nawietrzność i zawietrzność ślizgu lodowego, wpływ wzajemnego położenia środka ożaglowania i środka bocznego oporu na żeglowność i sterowność ślizgu,
    - e) stała ślizgu,
    - f) siły działające na ślizg w czasie ruchu,
    - g) sprawność aerodynamiczna ożaglowania ślizgu przy różnych kursach względem wiatru.

3. Przepisy i bezpieczeństwo w żeglarstwie lodowym:

znajomość przepisów państwowych i związkowych obowiązujących prowadzących ślizgi lodowe podczas zawodów i w żegludze rekreacyjnej oraz wiedza w zakresie bezpieczeństwa, ratownictwa, meteorologii i higieny:

  - 1) przepisy państwowe w zakresie uprawiania sportu i rekreacji na wodzie (lodzie),
  - 2) zasady prawa drogi stosowane w żegludze ślizgiem,
  - 3) odpowiedzialność prawna prowadzącego ślizgi lodowe,
  - 4) zasady i warunki ubezpieczenia prowadzących ślizgi lodowe od NNW i OC,
  - 5) instrukcja PZŻ w sprawie bezpieczeństwa regat żeglarstwa lodowego,
  - 6) ogólna znajomość przepisów regatowych w żeglarstwie lodowym,
  - 7) zasady osobistej higieny żeglarza lodowego (ubranie, zapobieganie przeziębieniom i odmrożeniom, odżywianie się),
  - 8) zasady osobistego bezpieczeństwa na lodzie;
  - 9) obowiązek niesienia pomocy tonącym i ofiarom wypadków na lodzie,
  - 10) zasady oznakowania przerębli i miejsc niebezpiecznych na lodzie,
  - 11) zasady zachowania się i ratownictwa w wypadku załamania się lodu,
  - 12) posługiwanie się sprzętem używanym do ratownictwa na lodzie,

- 13) udzielanie pomocy tonącemu i pomocy przedmedycznej ofiarom wypadków na zalodzonych akwenach,
- 14) znajomość podstawowych zjawisk atmosferycznych i czynników pogodotwórczych mających wpływ przy bezpieczeństwie uprawiania żeglarstwa lodowego,
- 15) umiejętność określenia siły wiatru wg skali Beauforta,
- 16) przewidywanie pogody na podstawie wskazań przyrządów meteorologicznych i zjawisk występujących w przyrodzie w sezonie zimowym,
- 17) umiejętność sprawdzania grubości lodu,
- 18) znajomość rodzajów lodu warunkujących jego wytrzymałość,
- 19) obowiązek sprawdzania aktualnych warunków lodowych na akwencie.

UMIĘJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE

1. Manewrowanie ślizgiem lodowym:

- 1) montowanie i demontowanie ślizgu lodowego,
- 2) przygotowanie ślizgu do żeglugi i sklarowanie go po żegludze,
- 3) klarowanie ślizgu na postój stały i czasowy,
- 4) obsługiwanie żagla i sterowanie,
- 5) ruszanie ślizgiem z rozbiegu i z miejsca,
- 6) wykonywanie zwrotów na wiatr i z wiatrem,
- 7) żeglowanie różnymi kursami względem wiatru, wytracanie prędkości i zatrzymywanie ślizgu,
- 8) kontrolowanie sprawności ślizgu i samodzielnego usuwania usterek zauważonych w czasie próbnych jazd,
- 9) halsowanie na kursach ostrych i pełnych, przy wietrze wzmagającym się i słabnącym,
- 10) prawidłowe postępowania w razie awarii urządzeń osprzętu lub kadłuba ślizgu,
- 11) likwidowanie przechyłów ślizgu,
- 12) wyprowadzanie ślizgu z korkociągu,
- 13) zachowanie się w wypadku wywrócenia się ślizgu,
- 14) stawianie wywróconego ślizgu,
- 15) żeglowanie w zależności od warunków lodowych (po lodzie gładkim i twardym, po lodzie pokrytym śniegiem lub lodzie miękkim),
- 16) zastosowanie (wybór) płóz odpowiednio do twardości lodu (płozy stalowe, kątowe, ostre, tępe).

2. Umiejętność przygotowania ślizgu do zawodów na lodzie:

- 1) trymowanie kadłuba, urządzenia sterowego, cięgien i płozownicy,
- 2) ostrzenie i ustawianie płóz,
- 3) regulowanie ustawienia masztu,
- 4) trymowanie i regulacja żagla,
- 5) balastowanie ślizgu.

Nauczanie manewrowania ślizgiem należy przeprowadzić na ślizgach posiadających płozę sterową z przodu, a także na ślizgach posiadających tę płozę z tyłu.

INSTRUKCJA ORGANIZACJI EGZAMINÓW NA STOPIEŃ STERNIKA LODOWEGO PZZ

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Instrukcja niniejsza określa skład komisji egzaminacyjnych, tryb ich powoływania, sposób przeprowadzania egzaminów i zasady prowadzenia dokumentacji egzaminów na stopień sternika lodowego.

ZADANIA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

§ 2

Zadaniem komisji egzaminacyjnej, zwanej dalej "KE", jest przeprowadzenie egzaminu na stopień sternika lodowego, na który została powołana, przy czym do jej obowiązków należy:

- a) stwierdzenie, czy kandydat spełnia ogólne i szczegółowe warunki dopuszczenia do egzaminu,
- b) orzeczenie, czy wiadomości i umiejętności wykazane przez kandydata w czasie egzaminu odpowiadają wymaganiom określonym w wytycznych egzaminacyjnych,
- c) udokumentowanie przeprowadzonego egzaminu w sposób przewidziany w niniejszej instrukcji,
- d) przekazanie protokołu KE wraz z załącznikami jednostce organizacyjnej PZZ upoważnionej do nadawania stopnia sternika lodowego.

SKŁAD KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

§ 3

KE na stopnie żeglarstwa lodowego składa się z:

- a) przewodniczącego posiadającego stopień instruktora żeglarstwa lodowego PZZ,
- b) co najmniej jednego członka posiadającego stopień instruktora żeglarstwa lodowego PZZ,
- c) sekretarza, którego zadaniem jest prowadzenie dokumentacji egzaminu.

TRYB POWOŁYWANIA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

§ 4

Egzaminy na stopnie żeglarstwa lodowego prowadzi PZZ lub w jego imieniu okręgowe związki żeglarskie.

§ 5

1. Z wnioskiem o powołanie KE występuje do zarządu jednostki organizacyjnej PZZ, uprawnionej do zorganizowania egzaminu na dany stopień, organ powołany przez tę jednostkę doprowadzenia spraw szkolenia w żeglarstwie lodowym lub organizator kursu na stopień żeglarstwa lodowego.
2. Uchwała powołująca KE powinna określać:
  - a) numer ewidencyjny KE,
  - b) imienny skład KE,
  - c) siedzibę KE oraz miejsce lub miejsca, w których egzamin odbędzie się,
  - d) termin i miejsce (adres) wyznaczone do składania wniosków o dopuszczenie do egzaminu,
  - e) określony początkową i końcową datą okres, w którym egzamin będzie przeprowadzony,
  - d) termin, do którego KE powinna złożyć protokół z przeprowadzonego egzaminu wraz z załącznikami.

3. Tekst uchwały zawierającej powołanie KE winien być doręczony na piśmie przewodniczącemu KE w terminie umożliwiającym przygotowanie egzaminu.

WARUNKI DOPUSZCZENIA DO EGZAMINU

§ 6

1. Do egzaminu na stopnie żeglarstwa lodowego KE dopuszcza osoby, które:
  - a) w przewidzianym terminie złożyły wnioski o dopuszczenie do egzaminu,
  - b) spełniają warunki dopuszczenia do egzaminu.
2. Wraz z wnioskiem do KE winny zostać złożone oryginały dokumentów wymagane do egzaminu. Dokumenty te, po wpisaniu ich treści do wniosku przez sekretarza KE, podlegają - z wyjątkiem zezwolenia na uprawianie żeglarstwa lodowego przez osobę małoletnią niezrzeszoną - zwrotowi.

§ 7

Po rozpatrzeniu złożonych wniosków KE winna:

- a) powiadomić kandydatów o dopuszczeniu ew. niedopuszczeniu do egzaminu,
- b) sporządzić listę zbiorczą kandydatów,
- c) wydać karty egzaminacyjne pobierając jednocześnie opłaty egzaminacyjne.

SPOSÓB PRZEPROWADZANIA EGZAMINU

§ 8

1. Stopień sternika lodowego uzyskuje się po zdaniu egzaminu praktycznego i teoretycznego przed KE, przy czym egzamin praktyczny winien być przeprowadzony jako pierwszy, a jego negatywny wynik powoduje nie dopuszczenie kandydata do egzaminu teoretycznego.
2. Kandydaci na stopień sternika lodowego, mający udokumentowane ukończenie dwóch regat centralnych, są zwolnieni z egzaminu praktycznego.

§ 9

1. Wzór wniosku o dopuszczenie do egzaminu stanowi załącznik nr 4.
2. Wzór karty egzaminacyjnej stanowi załącznik nr 5.

§ 10

1. Dokumentację egzaminacyjną prowadzi sekretarz KE, który odpowiada za prawidłowe pobranie i rozliczenie opłaty egzaminacyjnej i opłat za patenty oraz za doręczenie prawidłowo sporządzonej dokumentacji egzaminacyjnej zarządowi jednostki organizacyjnej upoważnionej do nadawania stopni żeglarstwa lodowego.
2. Dokumentacja egzaminacyjna obejmuje:
  - a) protokół KE wraz z zestawieniem dopuszczonych i przeegzaminowanych oraz zestawieniem pobranych opłat za egzamin i za patenty,
  - b) wnioski i karty egzaminacyjne wraz z odpisami przedstawionych dokumentów potwierdzonymi przez sekretarza KE, zawierającymi dowody spełnienia warunków dla dopuszczenia do egzaminu.

DOKUMENTACJA NADANYCH STOPNI

§ 11

1. Dokumentacje nadanych stopni żeglarstwa lodowego prowadzą jednostki organizacyjne PZZ, których zarządy uprawnione zostały do nadawania tych stopni.
2. Dokumentacja obejmuje:
  - a) dokumenty egzaminacyjne,
  - b) rejestr wystawionych patentów.
3. Sposób prowadzenia i przechowywania określonych w ust. 2 dokumentów, tryb wystawiania patentów oraz wysokość opłat pobieranych za egzamin i za wystawienie patentów regulują odrębne przepisy.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 12

1. Tracą moc dotychczasowe przepisy Polskiego Związku Żeglarskiego odnoszące się do spraw uregulowanych w niniejszej instrukcji.
2. Zatwierdzono na posiedzeniu Zarządu PZŻ w dniu 10 grudnia 2007 r.

**ZAKRES WYMAGAŃ SZKOLENIOWYCH I WYTYCZNE EGZAMINACYJNE
NA CERTYFIKAT KOMPETENCJI PZZ W ŻEGLARSTWIE LODOWYM
– STERNIKA LODOWEGO PZZ**

Zakres wymagań minimalnych powinien uwzględniać wybrane przez Instruktora Egzaminatora elementy wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych z zintegrowanego programu szkolenia (załącznik nr 1) wpływających przede wszystkim na bezpieczeństwo kandydata i innych użytkowników ślizgów lodowych oraz jego świadomość odpowiedzialności prawnej i etycznej wynikającej z uprawiania żeglarstwa lodowego.

EGZAMIN TEORETYCZNY

1. Wiedza o ślizgach lodowych (historia i budowa).
2. Bezpieczeństwo (przepisy, ratownictwo, meteorologia).
3. Teoria żeglugi na ślizgu lodowym.

EGZAMIN PRAKTYCZNY

1. Uruchamianie ślizgu lodowego.
2. Zwrot na wiatr.
3. Zwrot z wiatrem.
4. Zatrzymywanie ślizgu lodowego.

**PROPONOWANE OGÓLNE WYTYCZNE
PRZEPROWADZENIA DOBROWOLNYCH SZKOLEŃ I EGZAMINU
NA STOPIEŃ STERNIKA LODOWEGO PZZ**

1. Stopień sternika lodowego PZZ nadaje Polski Związek Żeglarski na wniosek i na podstawie dokumentacji przesłanej przez OZZ nadzorujący szkolenie i egzaminy przez uprawnione w okręgu podmioty szkoleniowe takie jak:
  - a) kluby sportowe,
  - b) uczelnie wychowania fizycznego,
  - c) ośrodki szkolenia żeglarskiego/lodowego,
  - d) zespoły instruktorów lodowych PZZ,
  - e) inne podmioty szkoleniowe spełniające warunki określone przez PZZ (licencja, zaplecze dydaktyczne, sprzęt szkoleniowy, kadre instruktorską, ubezpieczenie kursantów itd.).
2. Zaleca się, aby dobrowolne szkolenie obejmowało cały zakres programu szkolenia teoretycznego i praktycznego na stopień sternika lodowego PZZ w wymiarze minimum 54 godzin.
3. Organizator dobrowolnego szkolenia zobowiązany jest do zapewnienia bezpiecznego sprzętu w takiej ilości, aby zapewniała optymalne warunki szkoleniowe kursantom (1 osoba na jednym ślizgu powinna szkolić się przez minimum 32 godziny tj. np. 8x4 godziny dziennie).
4. Organizator szkolenia może wystawiać zaświadczenia (podpisane przez szkolącego instruktora PZZ) po zakończeniu dobrowolnego kursu na stopień sternika lodowego PZZ.